

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ТА ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З БІОЛОГІЇ

Гасинець Я.С., Куруц Н.В., Вакерич М.М., Подолей М.М.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет, м. Ужгород

Наочність – один із компонентів цілісної системи навчання, оскільки основою є чуттєве пізнання, яке формує в учнів образні уявлення про предмети і явища природи, стимулює до подальшого самостійного вивчення предмету. Про важливість наочності у своїх роботах писали відомі педагоги та методисти, такі як: Верзілін М.М., Занков Л.В., Корсунська В.М., Мороз І.В., Малафіїк І.В., Назарова Т.С., Полат Е.С., Половцев В.В., Райков Б.Є., Фіцула М.М., Шаповаленко С.Г. та інші. Однак, ряд питань, що стосуються використання наочних методів та засобів навчання біології висвітлено недостатньо.

Вивчений досвід роботи вчителів біології загальноосвітньої школи № 2 міста Хуст показує, що технологія навчання передбачає використання таких методів та засобів наочності, які зорієнтовані на зростання зацікавленості учнів до вивчення біології, отримання якісних знань, практичних умінь та навичок. Вчителі біології, вибираючи методи та засоби навчання, враховують час, відведений на вивчення

даної теми, а також зміст і значимість навчального матеріалу для подальшої навчальної діяльності учнів. Проводячи дослідження нами встановлено, що у цій школі поряд із традиційними засобами навчання, для вирішення дидактичних задач, використовують на заняттях з різних розділів біології, нові технічні, інформаційні, друковані та аудіовізуальні засоби. Зокрема, екранні, звукові технічні засоби, екранно-звукові, комп'ютерні телекомунікації. Використання технічних засобів навчання на заняттях із систематизації та узагальнення знань учнів дозволяє моделювати різні наочні абстракції, що створює умови для більш досконалого та точного сприйняття інформації про живий об'єкт або процеси, які в ньому протікають. Дані засоби навчання допомагають вчителям біології, забезпечити інтерактивність у взаємодії учнів з навчальним матеріалом, підвищити ефективність самостійної роботи. Так як в умовах класних занять не завжди можливо безпосередньо спостерігати, бачити предмети і явища в природному стані, то у цьому випадку, вчителями досліджуваного навчального закладу, необхідні уявлення і поняття формуються за допомогою наочних методів навчання. Зокрема, проводяться різноманітні демонстрації – дослідів, натуральних об'єктів та образотворчих посібників. Демонстрація живих рослин і тварин у якості роздаткового матеріалу в навчальному процесі завжди поєднується зі словом вчителя й вчителі до них завчасно готуються. При дослідницькому підході до навчання, вчителі визначають проблему, демонструють дослід, уточнюють результати, розкривають суть явища. Проводячи самостійно дослід, учні переконуються в істинності знань, що здобуваються, в реальності тих процесів і явищ про які розповідає вчитель. Важливе пізнавальне значення для учнів має також використання образотворчих посібників. Вчителями, на заняттях при вивченні окремих тем біології, ілюструються моделі, муляжі, схеми, таблиці, карти, виконуються малюнки тощо. Учителі, виконуючи малюнок на дошці, разом із поясненням понять і термінів, фактів, допомагають учням стежити за думкою, так як зосереджують увагу на тому про що говорить й малює учитель, що допомагає на більш високому рівні, якісніше засвоїти навчальний матеріал.

Таким чином, можна дійти висновку, що наочні методи та засоби навчання біології в загальноосвітній школі I-III ступенів № 2 міста Хуст, відрізняються від тих, які були кілька років тому, так як реалізуються на пояснювально-ілюстративному, дослідницькому або частково-пошуковому рівнях. Їх використання дають змогу учням не тільки зрозуміти і якісно відтворити матеріал, а й прищепити їм зацікавлення біологією.